

УДК 008.345

В.О. Радзівський

СУЧАСНІ МУЗИЧНІ СУБКУЛЬТУРИ У КОНТЕКСТІ СУБКУЛЬТУРОЛОГІЇ

До класифікації та аналізу субкультур, у тому числі з позицій мистецтвознавства, зверталось чимало дослідників, зокрема: А.Асмолов, Є.Бодіна, Ю.Божко, Л.Божович, А.Здравомислова, Л.Іонін, М.Киященко, С.Кон, Я.Левчук, Ж.Липовецькі, А.Міллер, М.Осоріна, А.Попов, В.Пушкар, Л.Рубіна, П.Рудик, Ю.Савельєв, О.Сапожнік, Н.Саркітов, О.Семашко, В.Семенов, М.Соколов, О.Сотика, В.Ткаченко, С.Фірс, Г.Шепета, Г.Шостакович та ін. Зазначене питання побіжно ставало предметом розгляду у М.Поплавського з його ґрунтовним вивченням сучасної української естради та пошуком її місця у музичному мистецтві. Так, хіба не є яскравими такі порівняння, як, наприклад: «В Україні 60-х був свій «The Beatles» – «Смерічка» [10; 8-9], «Група «ІГРАШКИ» – українська «АВВА»?» [10; 184-189], «Група «ГАВАНА» – на зразок «Спайс Герлз»» [10; 189-190] тощо. Утім у М.Поплавського не знаходимо обґрунтування поняття сучасних музичних субкультур, не популяризує він і термін «субкультурологія». Проте, у дослідженні Я.Левчук сучасні музичні субкультури згадуються чимало, щоправда лише у контексті культури сучасної молоді. Присвятивши свою наукову працю [6] окремим аспектам субкультурології, в ній майже не висвітленими залишились питання узагальнень субкультур та обґрунтування самої субкультурології.

Предметом нашого розгляду є окремі аспекти субкультурології, у тому числі на прикладі матеріалів музичної субкультури і визначення місця феномену музичної субкультури серед інших субкультур сучасної України.

Поняття «субкультура» не лише широке і багатогранне, але і до певної міри суперечливе. Через це його іноді обходять навіть загальноновизнані авторитети у мистецтві і філософії [1; 160]. Звернемось до новітнього філософського словника, де «субкультура» – це система норм та цінностей, що відрізняє певну групу людей від суспільства. Сучасне суспільство, базуючись на розподілі праці та соціальній стратифікації, являє собою систему різнопланових напрямів субкультур. Поняття «субкультури» включає також: 1) сукупність деяких негативно інтерпретованих норм та цінностей традиційної культури, що функціонують як культура злочинного прошарку суспільства; 2) особлива форма організації людей (найчастіше молоді) – автономне цілісне утворення усередині панівної культури, що визначає стиль життя й мислення її носіїв і відрізняється звичаями, нормами та комплексами цінностей; 3) трансформована професійним мисленням система цінностей традиційної культури, що отримала світоглядне забарвлення (професійні «с») [6; 19].

Окремі вчені стверджують, що девіантні субкультури є основою спротиву панівним уявленням у сфері культури. Субкультура та породжена нею (субкультурна) поведінка, з погляду представників «теорії субкультур», – це форма класового опору, боротьба на ідеологічному рівні через протидію домінуючим нормам, цінностям, стилям. Проводячи аналіз іноземної історіографії проблеми субкультур, Я.Левчук зазначає, що функціоналістський і субкультурний підходи розглядають субкультури «через створення «буфера», яким є молодіжна субкультура (функціоналістський підхід) або через заперечення загальноприйнятих цінностей і стереотипів поведінки також у рамках субкультурних об'єднань (субкультурна теорія)» [6; 20]. Існують і альтернативні пояснення, наприклад, у представників феміністського напрямку. На думку Л.Мак Роббі, ігнорування жінок у субкультурах. Окреме питання – «забуття» сексуальних норм (серед яких нестандартні гейська, трансвеститська і лесбійська субкультури). За визначенням С.Фріса, субкультура – це соціальна, етнічна або економічна група з особливим власним характером у межах загальної культури суспільства [6; 22]. У такому розумінні спочатку використовували

поняття «субкультура» при визначенні культурних зразків поведінки і цінностей у різноманітних меншинах у плюралістичних суспільствах (вважають, що першими дослідженнями у цьому сенсі були субкультури мормонів у США і китайська субкультура в Англії) [9].

Традиційно (до 60-х рр. XX ст.) субкультурою в американській науці прийнято називати образ життя злочинних громад. Пізніше це субкультурне пояснення, поширилось і на автономні спільноти всередині домінуючої культури. У панівній культурі у той час провідними вважали культури класів, а субкультури інтерпретувались як образ життя дрібних верств. За М.Брейком, субкультури включають елементи класових культур [17], акцентує він увагу і на вікових особливостях [11]. Вітчизняні науковці при тлумаченні поняття «субкультура», як правило, не відходили від західних аналогів. Так, Б.Брасов визначав субкультури як соціальні формування усередині суспільства, що відрізняються від домінуючої, нормативної культури за певними ознаками, зокрема: нормами, звичаями, ціннісними орієнтаціями, а іноді навіть інститутами [4]. Ідея класовості також присутня, причому навіть у далекій історичній ретроспективі. Так, Р.Михайлова досліджувала давньоруські субкультури і виокремила існування своєрідних «класових» культур-субкультур: церковно-релігійної, князівсько-боярської, рицарсько-дружинної та народно-низової (міської і сільської) субкультур [8]. Питання стилю (у першу чергу мистецького, у т.ч. музичного) і субкультури, на нашу думку, має зв'язок, вони взаємопереплітаються і взаємообумовлюються. Нам близька ідея Л.Михайлової, яка вважає субкультуру частиною системи культури, що має визначені, окреслені межі норм, ідеалів, цінностей, знань, уявлень, зразків, смаків, традицій [7]. Поділяємо твердження про те, що будь-яка культура складається з багатьох елементів, які становлять її специфіку (мистецтво, мова, звичаї, релігія, вдачі, господарський устрій тощо), але не поділяємо думку, що субкультура за масою цих елементів ідентична або наближена до базової культури, відрізняючись від неї лише однією-двома рисами [15; 152-153]. Одна або дві риси можуть відрізнити носіїв вже різних підвидів конкретної субкультури. Так, у кримінальній субкультурі злодій-шахрай кількома субкультурними ознаками відрізняється від злодія-крадія, а цей, крадій, – від злодія-вбивці тощо.

Процес демократизації, у т.ч. музичного життя, що відбувається на Заході після I Світової війни, а в СРСР – після II Світової, особливо після десталінізації (хоча ще за часів Сталіна масова музика як «ідеологічний продукт» отримала масове поширення), а швидкий розвиток біля-резонансних музичних субкультур відбувався у зв'язку з поширенням ЗМІ. Популярні, репрезентативні, впливові, майже резонансні музичні напрями – невід'ємна частина системи культури, що являє приклад репрезентативних музичних культур, за аналогією з більш ширшими культурними конструктами.

У.Суна звернув увагу на особливість впливу музики на молодіжну аудиторію при сприйнятті музичних творів, але, водночас, вважаючи недоцільним вживати термін «субкультура», хоча і вказав на два, по суті субкультурні, види молодіжних об'єднань (конформні і девіантні) [13].

Після розпаду СРСР класове розшарування отримало і мистецьку проекцію. Так, на думку К.Соколова, на пострадянське функціонування мистецтва (зокрема і музичного) впливає і соціокультурна стратифікація. Отже, художні переваги опосередковуються належністю людей до певних субкультур. За його міркуваннями, субкультури є особливими картинками світу, що створюють потребу у відповідних цінностях, інтересах і ідеалах, а тому і специфічні вимоги і стандарти, у т.ч. і естетичні потреби і смаки [16]. Вірним є те, що «мозаїчність і всепроникність масової культури, як пануючої ціннісної суспільної парадигми, дозволяють їй пристосовувати «чужі» субкультурні художні уявлення до «своїх», тим самим зменшити цю конфліктну напругу» [6]. Конфлікт іноді є важливим у музичному мистецтві (музичний супровід у фільмі, театральній виставі, симфонії тощо), проте далеко не є обов'язковим. Конфліктна субкультура сама по собі є також, на жаль, невід'ємною частиною

нашого буття, що свідчить про її популярність і репрезентативність, але не про резонансність. Лише найгучніші культурні події і соціальні справи викликають суспільний резонанс. У цілому немає резонансності і у музичному мистецтві. Навіть у популярній естрадній музиці немає резонансності, хоча бувають події, що викликають активне обговорення, оцінки, суперечки тощо. Загалом погоджуємось, що «естрадна музика – поняття, яке об'єднує такі види музики як джаз, рок- і поп-музика. В основі цієї музики пряме звернення до глядача зі сцени, контакт із присутніми, видовищність, шоу, властиві всім цим напрямам спочатку» [6; 66]. До певної міри мали рацію Ю.Давидов і І.Роднянська, коли називали контркультуру «раковою пухлиною на живому тілі культури» [3; 249]. Без музики мало що відбувається у соціокультурній реальності, у т.ч. трансформація і модифікація репрезентативних музичних субкультур.

Субкультура відкрито не конфліктує, зухвало не вступає у протиріччя з базовою культурою (це вже особливості контркультури), проте субкультура містить низку суттєвих ознак, що відрізняють її від домінуючої культури. Молодіжний або кримінальний сленг – відносно закрите явище, система субкультурних татуювань (армійські, кримінальні тощо), стратифікація (професійна, вікова, кримінальна тощо) – це теж система з особливими відносинами. Питання «випадіння» (субкультури жебраків, наркоманів тощо) або «виходу» (субкультури олігархів, богеми тощо) за межі традиційної культури є відносно «хворобливим» явищем. Так, Т.Щепанська вводить у подібні контексти термін «лімінальні спільноти» («підвішені» між соціальними позиціями) або поняття «екстернальна культура» (та, що «випала» з офіційного рідчизна культури). Це «випадіння» сприяє переосмисленню і потім перекодуванню багатьох слів, виразів, потім понять тощо. Субкультур у сучасній Україні не так і багато (не варто їх нараховувати ледь не сотнями), скоріше у культурі є значне різноманіття, до специфіки якої належить і низка субкультур. Субкультури, у процесі трансформації культури зникають (князівська, як і багато інших феодальних, субкультура), трансформуються (кримінальна тощо), виникають (наприклад, хакерська) і т.д. Соціальні субкультури – складні явища, які у негативному сенсі є субкультурами (субкультура жебраків, субкультури безхатченків, крайньої бідності та окремих проявів бідності, адже бідність може породжувати і позитивні явища, являючи високі зразки культури бідних). Субкультуру бідних у її широкому сенсі можна виокремити в окрему галузь біднознавство (або біднологію), яка, у соціальному, економічному і, особливо, у культурному сенсі є негативним суспільним явищем. Її антиподом є субкультура багатих (від олігархів та вищої еліти, богеми до вищої ланки середнього класу), по суті це культура еліти, елітознавство (елітологія). субкультура жебраків і субкультура олігархів – це дві суспільні полярності, кардинальні протилежності, два радикальні прояви життя.

Субкультури є різними: вікові (молодіжна, що має вікові властивості і є тимчасовим і перехідним явищем), професійні (проте далеко не в усіх професіях є свої субкультури, важко уявити субкультуру, наприклад, прибиральниць), поширені (музична, конфліктна тощо), резонансні (вони, – а більш глибоко, власне, їх феномен, – у значній мірі обумовлені часом і простором) і т.д. Резонансні субкультури – це ті, що викликають підвищений попит у населення і які, у першу чергу, можуть стати взірцем для наслідування. По великому рахунку, розподіл субкультур на резонансні та нерезонансні може бути не менш практичним, ніж на позитивні, нейтральні та негативні.

У сучасній Україні до резонансних, «загальнонародних» субкультур, які разом із цим, користуються загальною увагою, належать ті, що мають певні особливості. Вегетаріанство є непростим і неоднозначним явищем. Для деяких дотримання вимог вегетаріанської субкультури є закономірним процесом. Разом із цим, сліпе наслідування вегетаріанству може приносити лише шкоду. До субкультури вегетаріанства в усіх її різновидах та проявах потрібен глибокий культурологічний аналіз. У цілому, вона є частиною фітокультурології. Важливі аспекти політико-правової культурології, геокультурології і політикокультурології (політична культурологія), зокрема культурне осмислення галузей і інститутів прав

(наприклад, інтелектуальне, авторське та інше право). Окрема тема – право впливу чи впливання у музичному житті, яке є своєрідною 4-ю складовою права власності (разом з володінням, користуванням і розпорядженням). Впливати – це володіти фактично (через підставних осіб, зв'язки, у т.ч. телефонне право, кумовське право, корупційні схеми тощо), не завжди навіть маючи юридичні підстави, але завжди маючи фактичні можливості.

Сучасні музичні субкультури «вхожі» скрізь й належать як окремі частини до різних субкультур. Хіба «Мурка» не є класикою для носіїв кримінальної субкультури? Більше того, романтизація злочинного способу життя у піснях – важлива складова кримінальної субкультури. «Свої» (іноді вони стають народними) пісні мають і носії професійних субкультур. Хіба у СРСР пісня «Наша служба и опасна, и трудна» не була улюбленою у багатьох правоохоронців? Або пісня з фільму «Сімнадцять миттєвостей весни» – у працівників КДБ? Таких прикладів чимало. Музика завжди відігравала важливу, іноді навіть вирішальну роль. Згадаємо роль патріотичних пісень у згуртуванні у складну хвилину (пісня «Вставай, страна огромная» у Великій Вітчизняній війні).

В СРСР розглядали два напрями субкультурознавства – соціальну патологію і соціальну творчість. Я.Глинський відзначав, що за суспільних змін нормативне і девіантне до певної міри міняються місцями [2]. Ширше – переоцінка цінностей ставить певні стандарти, стереотипи і самі норми «з ніг на голову» (або навпаки), усі стереотипи руйнуються, патологія стає нормою і навпаки. Згадаємо, наприклад, ставлення до сексуальних меншин в СРСР у 70-ті і сьогодні.

Складною є й проблема термінології. Чому, власне, наші українські дослідники вживають англійський термін «субкультура», а не «підкультура», – адже давно постають питання звільнення від іншомовних аналогів. Чи потрібні нам латинські й грецькі «стандарти» або варіанти «китаїзації», «американізації» чи «арабізації» термінології? Чому не перейти до «слов'янізації», навіть «українізації»? Чим субкультурознавство гірше, ніж субкультурологія, а контркультурознавство гірше, ніж контркультурологія? Сам термін «субкультура» викликає низку зауважень, причому не лише у сенсі однина – множина, але в онтологічних, аксіологічних і гносеологічних вимірах. Наприклад, поняття «субкультура» у позитивному і негативному значеннях ніби нівелюється. Доречніше б воно вже звучало як андер- (негативна, низова) та ап- (позитивна, конструктивна) культури. Це аспекти не лише мовного та культурного просторів і полів, а значно ширші і ґрунтовніші площини. Термінологічні прогалини, колізії, непорозуміння тощо виникають не лише у контексті субкультур.

Термінологічні особливості є навіть у класичній історії давнього світу. Інколи вони є доволі вражаючими, адже скільки зустрічаємо взаємозамінних слів навіть до найзначніших понять. Наприклад, стародавній чи давній Єгипет? Стародавній чи давній Вавилон або Рим тощо. У літературі зустрічаємось із певними непорозуміннями, хоча при розмові про давній світ домінує прикметник «стародавній». Культурологічна, мистецька і історична відмінність майже нівелюється, а дарма. Хіба мистецтво Єгипту не може бути стародавнім, наприклад, виключно через давньоєврейські мандри і особливе значення Єгипту на сторінках Старого Заповіту? Греція і Рим, які за часом ближчі до нас, стають давніми, а ніяк не стародавніми. Хіба не доречно розібратись і з персоналіями? Можливо, давньоруський князь Олег Віщий – це давньоруський Юліан Відступник, адже не лише Б.Рибаків і М.Брайчевський були впевнені, що у 860 р., за Аскольда, Русь хрестилась. Великий князь київський Володимир завершив те, що у греків завершив імператор Костянтин на початку IV ст. Вітчизняний варіант християнства зародився за Аскольда (чи навіть раніше), а розвинувся за Володимира Великого. Безперечно, з субкультурами все набагато заплутаніше, ніж з класичною історією і з загальновідомими особистостями. На наш погляд, однією з умов отримання громадянства України має стати складання іспиту кандидатом на знання історії культури і мистецтва України. Кожен громадянин України має знати свою, тобто українську (від народження або внаслідок сприйняття), історію та культуру. Без знання власного минулого, у т.ч. нашої

української культурної спадщини, немає і не може бути великого, славного майбутнього. Маємо пропагувати нашу особливість, своєрідність (кожна нація є неповторною і унікальною), свою українськість у світі, у т.ч. і українське мистецтво. Україна – не лише для українців, а для всіх тих, хто любить, шанує та вболіває за неї. Політична українська нація може нараховувати представників десятків і сотень різних етносів, народів та національностей і має стати для всіх гостинною, щирою й доброзичливою домівкою. Політична нація неможлива з нехтування та ігнорування української славної та величної минувшини, понад тисячолітньої спадкової традиції, культурних досягнень багатьох поколінь українців на багатій та гостинній українській землі. Не має бути дивним те, що громадянин України африканського походження буде вітати громадянина України азійського походження словами «Слава Україні!» та, відповідно, отримувати відповідь – «Навіки слава!».

Мистецтво часто оспівувало і людське тіло, його красу й довершеність, зверталось до його вдосконалення і прикрашення, не забуваючи про вічне і головне – душу. Має рацію А.Сохор, характеризує масову музику як феномен загальнодоступний, загальнопоширений, адресований найширшим колам слухачів [6]. Одна з її функцій – «осуспільнення» почуттів людей, відповідність потребам усього суспільства, що дає змогу характеризувати масову музику як художнє і соціальне явище, як складне утворення, що не може бути повністю розкрито за допомогою будь-якого одного підходу – функціонального (А.Сохор) [12], тематичного (В.Конен) [5] або жанрового (А.Цукер) [14]. З давнини тіло і його краса (здоров'я, досконалість тощо) заслуговували на особливу увагу. Мистецтво оспівування тіла яскраво подано у давній Греції. Тіло, його краса і прикрашення (намиста, одяг тощо) – важливе мистецьке питання. Мистецький аспект тіла, культурно-історичний вимір тілесності і вплив на тіло музики – цікава і важлива тема.

Субкультурознавство (або субкультурологія) вимагає системного підходу з позицій мистецтвознавства, культурології, історії, соціології, педагогіки, психології тощо. Воно має посісти важливе місце у системі культури і системі культурології. Розвиткові субкультурознавства в Україні сприяють умови трансформацій і зміни старих субкультур, формування і розвитку нових субкультур та потреба їх докорінної систематизації. Проте, якщо проводити детальну, дрібну і щільну градацію, то кожен прихильник («фан») може стати носієм індивідуальної музичної або молодіжної чи молодіжнозичної (тощо) субкультури. Утім, така систематизація недоречна і, через неї прийдемо до того, що кожен індивід є унікальним (а звідси його смаки, ідеали та уподобання) і у кожного є... індивідуальна, своя особиста субкультура. При цьому підході втратимо свободу, нав'язуючи умовні межі і правила. При цьому правильним є те, що «кожний субкультурний вид прагне відстояти автономію, акцентуючи особові цінності» [6; 147].

Розподіл субкультур на резонансні та нерезонансні може бути не менш логічним, ніж їх поділ на позитивні, нейтральні і негативні. Можливий і інший доречний варіант розподілу субкультур на апкультури (позитивні) та андеркультури (негативні). Актуальна проблема – безкультур'я як явище (негативний прояв, форма тощо) культури. Етносубкультурності викликають інтерес, актуальним є питання співвіднесення різних стилів, напрямів течій (тощо) модернізму та постмодернізму стосовно андер- (негативна, низова) та ап- (позитивна, конструктивна) культури, тобто взаємозв'язки та взаємовідносини модернізму та постмодернізму з субкультурами. Модернізм з ознаками елітарності, безпредметне мистецтво, потім – контамінація культури, «вестернізація», конгломеративність тощо. Проблемне мистецтво машизму та ширше – постмодернізм і прояви нігілізму, анархізму, нехтування обов'язками, домінування фрагментів, переорієнтація на компіляцію, поглиблене експериментування, еkleктичність тощо. Машизмом не обмежується тема – «Субкультури (чи краще андеркультури) у системі сучасної культури», захоплюючи підліткову аномієлогію і понятійні новації мистецтвознавства і культурології та весь комплекс субкультурології (краще, – субкультурознавство, – яке близьке і рідне нам, українцям, ніж це ж саме поняття,

але з його прогресивною назвою – субкультурологія).

Отже, наголосимо на важливості розвитку тієї частини субкультурології, що стосується популярної і репрезентативної сучасної музичної культури загалом і окремих яскравих, майже резонансних, музичних субкультур зокрема. Соціокультурна диференціація у суспільстві призведе до виникнення численних субкультур, у т.ч. і музичних. Музична субкультура, на нашу думку, є популярною, репрезентативною, поширеною, впливовою і, подібно до субкультури конфлікту, до певної міри, постає білярезонансною. Співвідношення субкультур та стилів, напрямів і течій – особлива тема. Окреме питання – субмістецтва (кримінальні пісні, татуювання тощо).

Змішані жанрові форми – не окремі субкультури (інакше з часом прийдемо до абсурду), а їх складові частини. Субкультури можуть бути навіть не завжди тотожними у культурі і культурології, мистецтві та мистецтвознавстві, історії та історичній науці тощо. Це обумовлено різними соціальними (корпоративні, моральні тощо) нормами, ціннісними уявленнями, уподобаннями і смаками, стилями життя та іншими особливостями. Субкультури постають у різних проявах та вимірах.

Джерельні приписи

1. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: Енциклопед.: У 2-х т.: Т. 2 (М-Я) / Сергій Безклубенко. – К.: Ін-т культурології НАМ України, 2010. – 256 с.: іл.
2. Глинский Я.И. Творчество: норма и отклонение / Я.И. Глинский // Соц. исследования. – 1990. – № 2. – С. 41-49.
3. Давыдов Ю.Н. Социология культуры: (Инфантилизм как тип мировоззрения и социальная болезнь) / Ю.Н. Давыдов, И.Б. Роднянская. – М.: Наука, 1980. – 264 с.
4. Ерасов Б.С. Социальная культурология: Пособие для студ. вузов / Б.С. Ерасов. – М.: Аспект Пресс, 1997. – 591 с.
5. Конен В.Ж. Пути американской музыки / В.Ж. Конен. – М.: Сов. композитор, 1977. – 446 с.
6. Левчук Я.М. Масова музика як соціалізуючий чинник молодіжних субкультур України: дис... канд. мистецтв.: 26.00.01 / Левчук Яна Миколаївна. – К., 2011 – 179 с.
7. Михайлова Л.И. Социология культуры: Учеб. пособие для студ. гуманит. вузов / Л.И. Михайлова. – М.: Фаин пресс, 1999. – 232 с.
8. Михайлова Р.Д. Художня культура Галицько-Волинської Русі / Р.Д. Михайлова. – К.: Слово, 2007. – 490 с.
9. Оборонко В.И. Западные молодежные субкультуры 80-х годов: Науч.-аналит. обзор / В.И. Оборонко. – М.: Наука, 1990. – 32 с.
10. Поплавський М.М. Антологія сучасної української естради / М.М. Поплавський. – К.: Преса України, 2004. – 426 с.; іл.
11. Современная западная социология: словарь. – М.: Политиздат, 1990 – 432 с.
12. Сохор А. Быть или не быть? / А.Сохор // Вопросы социологии и эстетики музыки: Сб. статей / Сост. Ю.Капустин. – Л., 1980. – С. 234-264.
13. Суна У.Ф. Эстетическая культура студента: Опыт социологического анализа / У.Ф. Суна. – М.: Изд-во МГУ, 1977. – 69 с.
14. Цукер А. Проблемы взаимодействия академических и массовых жанров в современной советской музыке: автореф. дис... д-ра искусств.: спец. 17.00.03 – «Муз. искусство» / А.Цукер. – М.: МГК, 1991. – 48 с.
15. Флиер А.Я. Культурология для культурологов / А.Я. Флиер. – М.: Акад. проект, 2000. – С. 152-153.
16. Художественная жизнь современного общества. – Т. 1. Субкультуры и этносы в художественной жизни / Отв. ред. К.Б. Соколов. – СПб.: Дм. Булани, 1996. – 237 с.
17. Brake M. The sociology of youth culture and youth subculture: Sex and drugs and rock'n'roll? / M.Brake. – Routledge; Kegan Paut, 1980. – 204 p.

Резюме

Досліджені питання музичної субкультури у культурно-історичному аспекті.

Ключові слова: мистецтво, культура, субкультура, субмистецтво, музична субкультура, культурологія, історія.

Summary

Radziewski V. Modern musical subculture in context sub culturological

In the paper some issues of musical subculture are analyzed in the historical and culturological aspects. In particular, the problems of analyze the modern ret and in particular musical subculturein. For example role of musical subculturein in modern art.

Key words: art, culture, subculture, subart, musical subculture, culturology, history.

Аннотация

Исследуется танец как элемент свадебного обряда украинцев и его место в общем праздновании.

Ключевые слова: танец, женский танец, обряд, свадебная обрядовость.